

REVISIONSKONTORET

Gävle Stadshus AB

Grundläggande granskning

Grundläggande granskning 2021

Gävle Stadshus AB

Gunilla Beckman Ljung Revisionschef

Gävle kommun 2022-04-07

Dnr.21REK15

www.gavle.se

Innehållsförteckning

Grundläggande granskning av Gävle Stadshus AB	3
Bakgrund	3
Metod	3
Revisionskriterier	3
Granskningsresultat	4
Ägardirektiv och bolagsordning till bolagen	4
Ekonomistyrning	7
Lagstiftning	8
Riskhantering och intern kontroll	8
Sakkunnigas sammanfattande ställningstagande	9

Grundläggande granskning av Gävle Stadshus AB

Bakgrund

Den grundläggande granskningen syftar till att ge de förtroendevalda revisorerna en tillräcklig grund för att uttala sig i rapporteringen till kommunfullmäktige.

I denna rapport tar de sakkunniga biträdena ställning till de grundläggande frågorna om

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- om den interna kontrollen som görs inom bolaget är tillräcklig.

Metod

De metoder som kommer att användas i granskningsarbetet är följande:

- Dokumentanalys
- Intervjuer/mailkontakter
- Löpande följa kallelser, handlingar och protokoll
- Höstmöten och slutrevisorer där lekmannarevisorerna samt sakkunniga biträden deltar.

Räkenskaperna i bolagen granskas av auktoriserade revisorer. Lekmannarevisorerna och de sakkunniga biträdena har löpande kontakter och har en lagstadgad skyldighet att samarbeta i granskningen av den interna kontrollen.

Lekmannarevisorerna är ansvariga för att granska räkenskaperna i kommunen. Här granskas bolagen i form av den sammanställda redovisningen som ligger utanför de auktoriserade revisorernas ansvar. Det sker i en översiktlig granskning av delårsrapport 2 och årsredovisningen, vilket resulterar i separata rapporter.

Revisionskriterier

En utgångspunkt för granskningen är de övergripande styrdokument som finns för Gävle kommunkoncern. Exempel på dessa är:

Övergripande: Fullmäktiges kommunplan med mål, uppdrag och ekonomiska ramar. Internkontrollreglemente och attestreglemente.

Bolag: Ägardirektiv, bolagsordning, operativa beslutsordningar
Tillsynsmyndigheters rapporter och beslut som rör de kommunala bolagens verksamheter samt domstolsbeslut.

Granskningsresultat

Ägardirektiv och bolagsordning till bolagen

Här framgår vad bolagets uppdrag enligt fullmäktigebeslut är.

Bolagsordning

Bolaget ska äga och förvalta aktier och andelar i bolag som verkar inom Gävle kommuns kompetensområde samt utföra tjänster för att tillgodose behov inom Gävle kommuns samlade verksamhet.

Bolaget ska övergripande samordna de kommunala bolagens verksamheter genom att äga och förvalta aktier i bolag som verkar inom Gävle kommuns kompetensområde och företräda Gävle kommuns intressen i koncernen och svara för koncerngemensamma funktioner. Verksamheten syftar till att åstadkomma en optimal användning av gemensamma resurser.

Bolaget har rätt att bedriva sin verksamhet som delägare i andra företag.

Bolaget skall i sin verksamhet tillämpa de kommunala lokaliserings-, självkostnads- och likställighetsprinciperna.

Likvideras bolaget ska behålla tillgångar tillfalla Gävle kommun.

Ägardirektiv för Gävle Stadshus AB 2022-2025

1. Bolaget som organ för kommunal verksamhet

Bolaget är en organisatorisk enhet i Gävle kommunkoncerns verksamhet och således ytterst underordnad kommunfullmäktige.

Förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet och bolagets förhållande till kommunen genom

1. Företagspolicy
2. Bolagsordning
3. Kommunens vision, värdegrund samt varumärkesplattform
4. Kommunövergripande mål
5. Ägardirektiv (i form av detta ägardirektiv och särskilda ägardirektiv i form av policys, reglementen, riktlinjer mm)
6. I förekommande fall avtal mellan kommunen och bolaget

2. Kommunens direktivrätt

Det ankommer på bolagets styrelse och verkställande direktör att följa utfärdade ägardirektiv om de ej står i strid mot tvingande bestämmelser i aktiebolagslagen eller annan lag eller författning.

3. Bolagets verksamhet

Föremålet för bolagets verksamhet anges till sin art i bolagsordningen. Bolaget får därutöver inte driva verksamhet eller vidta åtgärder som inte är förenlig med den kommunala kompetensen. Bolaget ska i sin

verksamhet också tillämpa de kommunala lokaliserings-, självkostnads- och likställighetsprinciperna om inte annat särskilt anges.

4. Syfte med bolagets verksamhet

Bolagets syfte är genom att samordna ägaransvaret för de bolag som ingår i den kommunala bolagskoncernen åstadkomma en optimal användning av gemensamma resurser.

5. Styrmodell

Bolagets styrmodell är en styrmodell med fem kommunövergripande mål med underliggande beskrivningar och förhållningssätt.

6. Ekonomiska mål för bolagets verksamhet

Bolaget skall totalt lämna en aktieutdelning på totalt 155,2 mnkr till Gävle kommun. Erhållen aktieutdelning från AB Gavlegårdarna, 16 mnkr, skall utdelas till ägaren Gävle Kommun för användning till bostadssociala åtgärder inom ramen för kommunens bostadsförsörjningsansvar, 4 mnkr till Gävle kommuns verksamhetskostnader att användas till nytta för digitalisering/utveckling av 54 öppna data till nytta för hela kommunkoncernen enligt närmare beslut av kommunstyrelsen. Gävle Hamn skall lämna en utdelning på 41,6 mnkr avseende 11,6 mnkr kommunens kostnader till Trafikverket avseende elektrifiering av järnvägen till hamnen och kompensation för ändrad lånestruktur samt 30 mnkr som avkastning på bolagets eget kapital. Gävle Parkeringservice AB skall bidra med 5 mnkr som ersättning för ändrad taxekonstruktion avseende nyttjanderättsavtal gällande parkeringsverksamhet. Gavlefastigheter Gävle kommun AB skall bidra med 26,6 mnkr varav 11,2 mnkr avser kompensation för ändrad lånestruktur och 15,4 avser justering av prissättning av hyror till Gävle kommun. Gävle Parkeringservice skall bidra med avser 5 mnkr som ersättning för ändrad taxekonstruktion nyttjanderättsavtal parkeringsverksamhet. Resterande 62 mnkr avser avkastning på de likvida medel Gävle kommun tillskjutet Gävle Stadshus AB.

7. Budget, verksamhetsplanering och bokslut

Bolaget ska följa de av moderbolaget utfärdade anvisningarna för budget, verksamhetsplanering, delårsrapporter och årsredovisning. Bolagets budget och verksamhetsplan ska ligga till grund för kommunfullmäktiges ställningstagande till revidering av ägardirektiv under punkt 4 och 6 ovan.

8. Underställningsplikt

Kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas såvitt avser

- större investeringar
- principiella taxekonstruktioner och andra normbeslut
- bildande, förvärv eller avyttring av dotterbolag
- ändring av aktiekapital
- förvärv av aktier eller andelar i andra bolag eller föreningar av strategisk betydelse för verksamheten.

- ny eller ändrad verksamhetsinriktning.
 - övriga frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt.
- Bolaget ska därutöver tillämpa den operativa beslutsordning som fastställts för bolagskoncernen.
Bolaget ska tillämpa de riktlinjer som finns antagna för uppföljning av personalens eventuella bisysslor.

9. Revision

Med utgångspunkt från den ansvarsfördelning som enligt Aktiebolagslagen ska gälla för revisorer och lekmannarevisorer, krävs att samverkan sker under granskningsprocessens alla moment så att onödigt dubbelarbete undviks.

10. Bolagets medverkan i kommunal planering

Samhällsnyttan ska hävdas före affärsnyttan genom ett mer långsiktigt ansvarstagande och genom att följa ägarnas fattade beslut om särskilda prioriteringar.

Bolaget ska vederlagsfritt medverka i kommunal planering, energiplanering, beredningsplanering, exploateringsplanering mm, samrådsförfaranden kring taxor och avgifter, samt vid beredning av motions- och interpellationssvar.

Målstyrning och måluppfyllelse

Kommunkoncernen har en långsiktig tillväxt i balans	
Bolaget svarar för GSAB-koncernens ekonomiska optimering	●
Bolaget ska samordna ägarrollen i bolagskoncernen så att de gemensamma resurserna används på ett optimalt sätt	●
Bolaget ska utforma ägardirektiv till dotterbolagen som gör det möjligt för dessa att utforma mål för att bidra till att uppfylla de kommunövergripande målen samt målen för verksamhetens inriktning inom perspektivet	●

Gävle Stadshus AB har under 2021 fattat beslut om ändrad rutin för igångsättningstillstånd och ny operativ beslutsordning för att effektivisera. För investeringar som överskrider 25 mnkr ska igångsättningstillstånd nu beslutas av dotterbolagens styrelser. Detta under förutsättning att investeringen finns med i kommunplanen som är beslutad av kommunfullmäktige och beslutad på objektsnivå av Gävle Stadshus AB. Dotterbolagens styrelser kan inte delegera dessa beslut till VD eller annan. Samtliga investeringar som överstiger 25 mnkr ska sedan slutredovisas i Gävle Stadshus AB:s styrelse.

I maj fattade Gävle Stadshus styrelse beslut om nytt ägardirektiv för Gavlefastigheter i Gävle kommun AB med anledning av

verksamhetsövergång till samhällsbyggnadsnämnden av skötsel av allmän platsmark.

Gävle Stadshus AB beslutade 2022-02-09 om bokslutsdispositioner: koncernbidrag och aktieägartillskott samt lämna utdelning förslag till dotterbolagens kommande årsstämmor för 2021. Bolagets finansiella kostnader täcks till 100% genom erhållna likvider från dotterbolagen.

Uppdrag

Bolaget har inget politiskt uppdrag för 2021.

Ekonomistyrning

Nedan följer en sammanställning av det ekonomiska utfallet för 2021.

(mnkr)	Utfall 2021-12-31	Utfall 2020-12-31	Budget helår 2021	Prognos 2021
Omsättning	3,5	3,4	3,5	3,5
Personalkostnader	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Övriga kostnader	-5,8	-5,8	-7,3	-6,0
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Rörelseresultat	-3,0	-3,1	-4,5	-3,2
Finansnetto	-6,2	-8,4	-15,2	-7,5
Resultat efter finansiella poster	-9,2	-11,5	-19,7	-10,7
Investeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Erhållna investeringsbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Avgår försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa nettoinvesteringar	0,0	0,0	0,0	0,0

I september noterades vid styrelsens beslut om Finansrapporten att: "Alla bolag, exkl Gävle Stadshus, ingår nu i den utbyggda internbanken enligt beslut i kommunfullmäktige. Gävle Stadshus kommer även fortsättningsvis behålla sina externa lån då dessa avser inkråmsförvärv av dotterbolag. Skulle dessa lån ingå i internbanken så blir den räntan ej avdragsgill."

Vid sammanträdet 2022-03-23 beslutade Gävle Stadshus AB om en utdelning till kommunen om 155,2 mnkr.

I ägardirektivet i budget 2022 beslutad i november 2021 fastställdes 155,2 mnkr i utdelning till kommunen.

Ägardirektivet är uppfyllt.

Lagstiftning

Aktiebolagslagen
Kommunallagen
Lag om offentlig upphandling
Offentlighets- och sekretesslagen

Riskhantering och intern kontroll

Bolagets bedömning

Kommunstyrelsen har uppsiktsplikt över de verksamheter som bedrivs i bolag. Gävle Stadshus AB har vid sammanträdet 2022-03-23 beslutat att överlämna bolagsstyrningsrapporter för 2021 för moderbolaget och dotterbolagen.

Bolaget har tagit fram en bolagsstyrningsrapport där man redogör för

- Ägarstyrning
- Uppfyllelse av bolagsordning och ägardirektiv
- Styrelsens och verkställande direktörens arbete
- Styrelsearbetet
- Intern kontroll
- Riskhantering
- Kommunikation med revisorer och lekmannarevisorer
- Ärenden som bolagen överlämnar till kommunen

Yrkesrevisorernas bedömning

Bolagets egen verksamhet är av liten omfattning. Bolagets roll är att vara en länk i kommunens styrning av bolagssektorn. Under året har bolaget uppdaterat rutinen för igångsättningstillstånd och flyttat besluten för investeringar som ligger i kommunplanen till dotterbolagsstyrelserna.

Vi noterar att beslut om riskanalys och internkontrollplan fattades sent, först i oktober för 2021. Dock finns endast en risk som bedömts som medium (gul) och den avser fakturahanteringen. Övriga risker bedöms som låga. Planerade kontroller per årsskiftet rapporterades i bolagsstyrningsrapporten. Där framgår att bristerna i fakturahanteringen som noterades 2020 kvarstår. Bolaget köper tjänsten av styrning och stöd, ekonomiavdelningen och har påtalat bristen.

Sakkunnigas sammanfattande ställningstagande

Utifrån den grundläggande granskning som gjorts under 2021 som omfattat

- Dokumentanalys
- Intervjuer/mailkontakter
- Kallelser, handlingar och protokoll
- Höstmöte och slutrevisionsmöte
- Löpande kontakter med den auktoriserade revisorn

är slutsatsen att:

Gävle Stadshus ABs verksamhet under 2021 har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och den interna kontrollen som görs inom bolaget är tillräcklig.